

อียิปต์กับการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตย

ดร.ฟารูก มะหะหมัด

ศูนย์อิสลามศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต วิทยาเขตพัฒนาการ

นับตั้งแต่การเดินขบวนประท้วงของพี่น้องมุสลิมชาวอียิปต์ในการโค่นอำนาจ อัดดีฟูนา ฮอสนี มุบารัคที่ใช้
อำนาจปกครองประเทศยาวนาน สิ่งที่ประชาชนชาวอียิปต์ต้องการในความเป็นประชาธิปไตยหรือวิถีชีวิตที่ดีกว่าเดิม?
ประเทศอียิปต์มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นในช่วงสมัยของฮอสนี มุบารัคปกครอง ประชากรในประเทศนับล้านคนมีรายได้
เพียงแค่ 1 ดอลลาร์/วันถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีการควบคุมราคาอาหารหลักแต่ประชาชนชั้นรากหญ้าโดยส่วนใหญ่คุณภาพชีวิต
อยู่ในระดับที่ต่ำมากในเมื่อประชาธิปไตยเข้ามามีบทบาทต่อระบบการปกครอง เศรษฐกิจสังคมในแบบเดิมๆ จะดีขึ้นจาก
เดิมมากแค่ไหน รายได้หลัก ของประเทศ จากการท่องเที่ยว, ภาษีประชาชน, เงินช่วยเหลือจากสหรัฐฯ, คลองซูเอซ และ
อื่นๆ นโยบายการปฏิรูปของรัฐบาล จะมีการสร้างจุดเด่นเพื่อสร้างความพอใจให้กับประชาชนในประเทศได้ในแบบใด

แต่ถึงกระนั้นผลการเลือกตั้งคงเป็นจุดเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญของประวัติศาสตร์การเมืองในประเทศนี้ผู้นำ
ประธานาธิบดีที่มาจากการเลือกตั้งนับเป็นประชาธิปไตยครั้งที่ดีที่สุดตั้งแต่สิ้นอำนาจการปกครองระบบกษัตริย์ ในระบอบ
การปกครองของอียิปต์นั้นแบ่งออกเป็น 2 สถา คือ - สถาประชาชน (People's Assembly)กับสภาที่ปรึกษา (Shura
Council)ซึ่งประธานาธิบดีจะเป็นผู้แต่งตั้งมาจากประชาชนในทุกสาขาอาชีพ

การปกครองภายใต้การนำของ นาย มุฮัมหมัด มอร์ซี กับพรรคการเมืองที่มีชื่อว่า สันติภาพและความยุติธรรม หากจะมองย้อนถึงประวัติความเป็นมาของผู้นำอียิปต์คนปัจจุบัน ยังไม่รวมถึงอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับมุสลิมภราดรภาพ(อิกวาน)ที่มีอยู่ในตัวเขา สิ่งที่เรียกหลังศรัทธาจากประชาชนชาวอียิปต์กับคะแนนเสียงที่ทิ้งห่างคู่แข่งคงเป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่าการสร้างความเชื่อมั่นในสายตาของประชาชนอียิปต์กับบทบาทของการก้าวเข้าสู่ถนนการเมืองของนายมุฮัมหมัด มอร์ซี ท่านเข้าร่วมกับ มุสลิมภราดรภาพ อิกวาน ในปี 1991 โดยยึดถือ อุดมการณ์ต่อต้าน ไซออนิสต์ สนับสนุนกฎหมายและการปกครองอิสลาม ท่านจบการศึกษาปริญญาตรี-โท คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ไคโรและปริญญาเอกที่ มหาวิทยาลัย เซาเทิร์น แคลิฟอร์เนีย เป็นตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย Northridge , 1982-1985 ต่อจากนั้นกลับไปยังอียิปต์ในการสอนที่มหาวิทยาลัย Zigzag มาจนถึงในปี 2000-2005 ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร สภาประชาชน people's assembly

ในช่วงสงครามอิรักในปี 2003 กลุ่มฝ่ายค้านอียิปต์ ได้ฐานเสียงในรัฐสภามากถึง 50 ที่นั่ง เป็นช่วงที่คิดแตกต่างที่เคยเป็นและสามารถหยุดการเคลื่อนไหวภายในประเทศได้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับในเรื่องของการต่อต้านสงครามในอิรัก ในช่วงที่ฮอสนี มูบารัค ปกครอง กลุ่มฝ่ายค้านรัฐบาลมีอำนาจแบบจำกัด อียิปต์ในรอบ 30 ปีเป็นเหมือนมือที่ขึ้นออกมาจากรัฐบาลอชิงตัน อีกสิ่งหนึ่งที่น่าสนใจเมื่อเสียงแสดงความยินดีจากรัฐบาลเตฮรานเกี่ยวกับจุดเริ่มต้นของการเมืองประชาธิปไตยเนื่องด้วยอียิปต์กับอิหร่านในเรื่องของความสัมพันธ์ทางการทูตที่ห่างเหินกันมานานในช่วงตลอด 30 ปี นับตั้งแต่อียิปต์มีสัญญาสันติภาพกับอิสราเอลความสัมพันธ์เริ่มขาดกันในปี 1980 และทั้งสองประเทศอาจจะส่งสัญญาณถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเกี่ยวกับในเรื่องความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจการเมืองในภูมิภาคเพื่อสร้างแนวทาง

ผลประโยชน์ร่วมกันการเมื่อระหว่างสองประเทศอาจจะมีการพลิกผันสร้างปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เคยมีมาก่อน สิ่งเหล่านี้ อาจจะเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการตื่นตัวของอิสลามในภูมิภาคให้กลับมาอีกครั้ง

แต่ถึงอย่างไรกลุ่มอำนาจเก่าก็ยังคงแสดงอาการต่อต้านเนื่องด้วย ผู้นำอียิปต์คนใหม่เป็นบุคคลที่อยู่ในแนวทาง เครื่องศาสนามาอาจจะทำให้เหตุผลนโยบายในการพัฒนาประเทศไม่เหมือนกับในรูปแบบเดิมแต่ เมื่อ อิทธิพลของพลัง ประชาชนที่ให้การสนับสนุนผู้นำอียิปต์คนใหม่ในเรื่องของความเคร่งครัดในศาสนารัฐธรรมนูญแบบเดิมอาจจะไม่ เหมาะสม อำนาจทั้งหมดอาจจะมิได้อยู่ในตัวประธานาธิบดี กำลังทหารในกองทัพอียิปต์เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง....การปกครอง กองทัพจะต้องขึ้นอยู่กับเหตุผลหากอียิปต์อาจจะเปลี่ยนการปกครองเป็นรัฐอิสลามทุกอย่างเป็นไปได้เสมอ หากเป็นเช่นนั้น จริงปฏิภริยาที่แข็งแกร่งกับอิสราเอลจะมากขึ้น กลุ่มมุสลิมภราดรภาพอิกวาน)ยังคงถูกจำกัดในเรื่องของอำนาจและถูก ขัดขวางอย่างแข็งขัน การเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยประชาชนอียิปต์พวกเขาว่าสิ่งที่เขาต้องการคืออะไรกับเสียงข้างมาก ของผู้นำแต่เมื่อบางอย่างมันอาจจะเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม บางสิ่งที่ประชาชนต้องการบางครั้งก็ไม่สามารถที่จะตอบสนองได้ เหมือนกัน

เมื่อทหารร่างรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นประเด็น ในการขัดขวางอุดมการณ์หรือให้มันยึดออกไปและต้องเข้าใจเป็น อย่างยิ่งว่าอียิปต์เป็นประเทศที่สหรัฐฯ ไม่อาจจะตัดสัมพันธ์ในความเป็นมิตรแท้ สถานะของน้ำใจที่ยืนอยู่บนผลประโยชน์ เมื่อทหารเข้ามามีบทบาทในสถานการณ์บัญญัติ งบประมาณนโยบายเป็นเรื่องยากที่จะผ่านการอนุมัติกองทัพอาจจะมียุทธวิธีใน การปฏิบัติแย้งชิงอำนาจหากเป็นเช่นนั้น....ประชาธิปไตยที่ดีที่สุดครั้งหนึ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในประเทศอียิปต์อาจจะดูไม่ เหมาะสมหรือเป็นแค่ภาพลวงตา

สิ่งที่ทำให้ นาย มุฮัมหมัด มอร์ซี ก้าวเข้าสู่วิถีทางแห่งนักปกครองทั้งที่ตัวเอง ไม่มีพื้นฐานทางการศึกษาเกี่ยวกับ วิชารัฐศาสตร์นั้น อะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่ก้าวเข้าสู่ถนนการเมืองในช่วงเวลาที่เป็นฝ่ายค้านของรัฐบาลอียิปต์จนมาถึง ตำแหน่งประธานาธิบดี นาย มุฮัมหมัด มอร์ซีประสบความสำเร็จในระยะเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมาเมื่ออำนาจเผด็จการถูก แทนที่ด้วยความถูกต้องอียิปต์อาจจะป็นชาติอาหรับที่ไ้ระบบการเลือกตั้งเป็นครั้งแรกเส้นทางประชาธิปไตยที่ยาวออกไป ข้างหน้าเป็นชาติที่ทำได้ดีที่สุดถึงแม้จะไม่สมบูรณ์ที่สุด แต่โดยชีวิตส่วนตัวของท่านผู้นำอียิปต์คนปัจจุบันมีความเรียบง่าย ไม่ถือตัวและภรรยาของท่านเองก็ไม่ต้องการให้ใครมาเรียกว่าสตรีหมายเลขหนึ่ง โดยเปิดโอกาสให้คนทุกระดับชั้นเข้าพบ ไม่มีหน่วยรักษาความปลอดภัย ไม่มีองครักษ์ประจำตัว อัดลัษณ์โดยส่วนตัวแล้ว ท่านเป็นผู้นำที่เสมอเหมือนผู้รับใช้ ประชาชนชาวอียิปต์อย่างสมจริง

การเข้าสู่ภาวะผู้นำของนาย มุฮัมหมัด มอร์ซี ยังคงต้องมีเรื่องที่ต้องท้าทายความสามารถเมื่อประสบการณ์ที่พลิกผัน จากฝ่ายค้านต้องมาเป็นฝ่ายรัฐบาลต้องมาเจอกับเกมการเมืองที่ซับซ้อนเกี่ยวกับกลุ่มอำนาจเก่าของฮอสนี มุบารัค จากสิ่งที่เห็นถึง การเมืองอียิปต์ในตอนนี้มีอะไรที่ง่ายที่จะแยกออกว่า อุดมการณ์ที่แยกศาสนาออกจากการเมืองของกลุ่มอำนาจเก่า หรือ ศาสนากำลังจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองตามแต่ที่สนะทุกอย่างมีความหมายในตัวของมันและกำลังจะเกิดขึ้น

สิ่งที่รู้สึกได้ถึงความท้าทายของมุสลิมภราดรภาพในส่วนของข้อเท็จจริงนั้นอะไรจะเป็นสิ่งที่ผู้นำอียิปต์คนปัจจุบันต้องวางตัวถือปฏิบัติในเมื่อสิ่งที่ประจักษ์ต่อสายตาคือคะแนนเสียงข้างมากแต่ต้องมาเจอกับกลุ่มคนที่มีผลประโยชน์อันมหาศาลในเรื่องของเศรษฐกิจคนในกองทัพหรือเหล่าบรรดานายทหารที่เกษียณอายุราชการยังคงทำงานอยู่ในตำแหน่งสูงในช่วงสมัยของฮอสนี มุบารัค หรือชาติตะวันตกอาจจะเข้ามามีบทบาทอย่างลับๆเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญที่มาจากกองทัพ เมื่อเป็นเช่นนั้นยิ่งจะทำให้ ประชาธิปไตยต้องถอยห่างออกไปแต่ถึงกระนั้นผลการเลือกตั้งในอียิปต์ได้แสดงให้เห็นถึงการแบ่งแยกกันระหว่าง อิสลามกับกลุ่มที่ไม่ขึ้นกับกฎเกณฑ์ของศาสนาเป็นภาพที่ชัดเจนมากที่สุด

การรวมกลุ่มของเหล่าบรรดามุสลิมภราดรภาพเพื่อต่อต้านพฤติกรรมของนายทหารระดับสูงของกองทัพกับผลประโยชน์อันมหาศาล แต่ด้วยกับกลยุทธ์และสติปัญญาในความเป็นอิกวานอัลมุสลิมมีการสร้างความลงตัวเพื่อให้เกิดผลดีของประเทศคือเรื่องที่ต้องปฏิบัติให้เร็วที่สุด ถึงแม้ว่าการเจรจกันระหว่าง ประธานาธิบดี นาย มุฮัมหมัด มอร์ซี กับ ท่านจอมพล มุฮัมหมัด ตันตาวี สุลเซน ประธานสภาสูงสุดแห่งกองกำลังอียิปต์ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม เป็นสัญญาณการเริ่มต้นที่ดีเพื่อลดความตึงเครียดในหลายครั้งที่ผ่านมา

สิ่งใดที่ทำให้พี่น้องมุสลิมชาวอียิปต์ลงคะแนนเสียงให้กับ นาย มุฮัมหมัด มอร์ซี คงมิใช่เพียงแค่อุดมการณ์แห่งความเป็นมุสลิมภราดรภาพ(อิกวาน)เท่านั้นแต่ในควมมีคุณธรรมในตัวของเขาปวงประชาชาวอียิปต์ส่วนใหญ่คงทราบและเข้าใจถึงตัวของท่าน มุฮัมหมัด มอร์ซี ท่านขึ้นได้ถูกที่ถูกลเวลาและเป็นบุคคลที่เหมาะสมที่สุดในเวลานี้ เขาทำในสิ่งที่ถูกต้องประชาชนชาวอียิปต์ให้การสนับสนุน แต่หากเมื่อใดเขาผิดสัญญาคงไม่จำเป็นที่จะต้องสนับสนุนเขาอีกต่อไป

ในส่วนของผู้แพ้ อย่าง นาย ซาฟิคซึ่งอดีตเป็นนักบินขับไล่แห่งกองทัพอากาศ อียิปต์ เคยสร้างวีรกรรมยิงเครื่องบินรบของอิสราเอลตกสองลำในช่วงสงคราม ปี 1973 และเป็นบุคคลที่ทำงานภายใต้ บังคับบัญชา ของ นาย ฮอสนี มุบารัค ทั้งสองอยู่ร่วมกันมานานตั้งแต่ สมัยที่ อันวา ซาดีตเป็นประธานาธิบดี ในส่วนตัวของ อะหมัดซาฟิค กับฮอสนี มุบารัค ในความเป็นมิตรแท้ของทั้งสองคนนั้นมีความจงรักภักดีกับประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง วีรกรรมความกล้าหาญของทั้งสองท่านเป็นที่น่าจดจำของปวงประชาชาวอียิปต์ แต่เมื่อ วันเวลาเปลี่ยนไป อำนาจเปลี่ยน สังคมเปลี่ยน คุณงามความดีที่ นาย อะหมัด ซาฟิค กับ ฮอสนี มุบารัคก็เปลี่ยนตาม